

Zb. M.

Początki badań nad górnictwem i hutnictwem w Stanach Zjednoczonych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/3, 459-460

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skowskiego¹. Uzupełnieniem artykułu jest bogaty materiał ikonograficzny w postaci zdjęć fotograficznych, tabel i map.

R. Pleiner zajmuje się w swym artykule (*La siderurgie dans les pays tchèques au moyen age*) hutnictwem żelaza występującym na terenie Czech począwszy od epoki tzw. słowackiej z rodzajami pieca i jego przemianami (zmiana kształtów i gabarytów), z układami piecowisk, warunkami geologicznymi, wreszcie przeprowadza ciekawe porównanie czeskich pieców hutniczych z występującymi równoległe w innych krajach europejskich.

W artykule Z. Hegedüsa (*Loupes de fer dans les musées hongrois*), poświęcony kłocom-wilkom żelaznym znajdującym się w muzeach węgierskich, znajdujemy dane dotyczące metody bezpośredniego otrzymywania żelaza, postępu technicznego w dawnym hutnictwie węgierskim pozwalającego na uzyskiwanie coraz to wyższych wydajności, a wreszcie wyjaśnienia w kwestii ilościowego i jakościowego składu badanego produktu (analizy wilków z Szalacska, Hévés, Pilisszentkereszt i innych).

Każdy z artykułów posiada obszerny wykaz literatury przedmiotu.

Oprócz tych prac w numerze znajduje się rozprawa omawiająca badania fizyczno-chemiczne i metalurgiczne szpady z Luristanu z VII w. p.n.e.

S. K.

DOŚWIADCZALNE WYTOPY ŻELAZA

W nrze 1/1963 dwumiesięcznika Czechosłowackiej Akademii Nauk „Archeologické Rozhledy” ukazał się artykuł M. Radwana (Kraków) i R. Pleinera (Praga) *Polnisch-tschechoslowakische Schmelzversuche in den Rennöfen der römerzeitlichen Bauarten*. Jest to niemiecki tekst artykułu tych autorów *Polsko-czechosłowackie doświadczenia wytopu żelaza w dymarkach z okresu rzymskiego* ogłoszonego w nrze 3/1962 „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”. W czasopiśmie czeskim artykuł został przez dra Pleinera uzupełniony krótkim sprawozdaniem z próbnych wytopów przeprowadzonych w 1961 r. w Nowogrodzie Wielkim przez znanego radzieckiego uczonego, prof. B. A. Kołczina z Instytutu Archeologicznego AN ZSRR. Prof. Kołczin przeprowadził wówczas łącznie 10 wytopów (w jednym z nich uczestniczył dr Pleiner).

E. O.

POCZĄTKI BADAŃ NAD GÓRNICTWEM I HUTNICTWEM W STANACH ZJEDNOCZONYCH

Amerykański miesięcznik „Journal of Metals” w nrze 1/1963 zamieszcza artykuł R. Morralla omawiający początki badań naukowych i szkolnictwa wyższego w zakresie górnictwa i hutnictwa w Stanach Zjednoczonych. Autor rozpoczyna od prac uczonych hiszpańskich z XVI w., zajmujących się hutnictwem i górnictwem na terenach Ameryki Środkowej i południowych rejonów Ameryki Północnej, oraz

¹ Wszystkie te zagadnienia były niejednokrotnie omawiane na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”. Por. np. w niniejszym numerze sprawozdanie z konferencji Zespołu Historii Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej, a w nrze 1/1963 wypowiedź K. Bielenina i M. Radwana *Jeszcze o pomysłach badawczych dra J. Piaskowskiego*.

podkreśla wpływ tych prac na rozwój techniki w omawianych dziedzinach. Dużo miejsca poświęcono również historii pierwszej szkoły górnictwa w Stanach Zjednoczonych, należącej organizacyjnie do Uniwersytetu Columbia i założonej w 1864 r. Artykuł podaje wiele dat, liczb i źródeł, przez co zasługuje na uwagę czytelnika.

Zb. M.

BADANIA GWOŹDZI I ĆWIEKÓW UŻYWANYCH PRZEZ LEGIONY RZYMSKIE

Londyńskie czasopismo „Journal of the Iron and Steel Institute” drukuje w nrze 11/1962 ciekawy artykuł N. Angusa, G. Browna i H. Cleerego omawiający własności stali, z których wykonywano gwoździe i ćwieki używane przez legiony rzymskie. Autorzy przeprowadzili dokładne badania wytrzymałościowe i metalograficzne stali. Obszerny wstęp do artykułu, pióra prof. J. Richmonda, podaje opis znalezienia magazynu gwoździ i ćwieków rzymskich i omawia znaczenie tego odkrycia. Wartość publikacji podnosi charakterystyka produkcji gwoździ i ćwieków w czasach rzymskich.

Ten sam temat omawia H. Turner w obszernym artykule w angielskim tygodniku mechanicznym „The Engineer” (nr 5580 z 4 I 1963). Opis znaleziska, dokładna klasyfikacja kształtów i wytrzymałości gwoździ i ćwieków daje szczególnie interesujący materiał dla badacza historii hutnictwa europejskiego.

Zb. M.

TRZECHSETLECIE WODOCIĄGÓW WERSALU

Miesięcznik francuski „Techniques et Sciences Municipales” podaje w nrze 1/1963 ciekawy i obszerny artykuł inż. M. Lorieferne'a, naczelnego konserwatora urządzeń wodnych Wersalu, omawiający w chronologicznym porządku (od 1663 r. do dnia dzisiejszego) budowę i rozwój urządzeń wodociągowych Wersalu, Marly i Saint-Cloud. Opisy techniki wykonywania tych urządzeń, liczne szkice i sztychy z lat budowy wodociągów oraz zdjęcia zachowanych urządzeń dają interesujący materiał dla historyka techniki.

Zb. M.